

Sezona 2017/2018

BEOGRADSKA FILHARMONIJA

Vatra

Dirigent: **Gabrijel Felc** / Conductor: **Gabriel Feltz**

Petak, 2. mart 2018. godine
Zadužbina Ilije M. Kolarca u 20 časova

www.bgf.rs

Program:

Rajnhold Glijer

Simfonija br. 3 u ha-molu, op. 42 (*Ilja Muromec*)

Reinhold Glière

Symphony No. 3 in B minor, op. 42 (*Ilya Muromets*)

I. Lutajući hodočasnici: Ilja Muromec i Svjatogor

Andante sostenuto – Allegro risoluto. Dva hodočasnika savetuju Ilju da postane bogatir, i on se otiskuje u potragu za najsnažnijim od svih ruskih ratnika, Svjatogorom, koji mu na samrti poklanja svoju nadljudsku snagu.

I. Wandering Pilgrims: Ilya Muromets and Svyatogor

Andante sostenuto – Allegro risoluto. Two pilgrims tell Ilya to become a bogatyr, and he embarks on a quest to find the most powerful Russian warrior of all, Svyatogor, who bequeaths him his super human strength on his deathbed.

II. Slavuj-razbojnik

Andante. U mračnoj i gustoj šumi, Ilja susreće Slavuja-razbojnika, čudovište čiji je zvižduk smrtonosan, i njegove tri ćerke. Ilja ustreljuje Slavuja u oko i zarobljenog ga odvodi na dvor kneza Vladimira.

II. Solovei the Brigand

Andante. In a dark and dense forest, Ilya encounters Solovei the Brigand, a bandit whose whistle can kill, and his three daughters. Ilya shoots Solovei in the eye with an arrow and drags his body to the palace of Prince Vladimir.

III. Na dvoru kneza Vladimira, Crvenog Sunca

Allegro. Kijevski knez Vladimir I Veliki održava veliku gozbu, na kojoj Ilja odrubljuje Slavujevu glavu.

III. The Court of Vladimir, the Mighty Sun

Allegro. Vladimir the Great of Kiev holds a great feast, at which Ilya decapitates Solovei.

IV. Podvizi i okamenjenje Ilje Muromeca

Allegro tumultuoso – Tranquillo – Maestoso solemne – Andante sostenuto. Ilja vodi dve različite bitke, sa dva različita ishoda: prvi je trijumfalan, a drugi tragičan. Nakon pobede u žestokoj bici protiv horde Tatara, bogatiri susreću dva ratnika koja je nemoguće ubiti; primorani da se povuku, Ilja i njegovi saborci pretvaraju se u kamen.

IV. The Feats of Valor and the Petrification of Ilya Muromets

Allegro tumultuoso – Tranquillo – Maestoso solemne – Andante sostenuto. Ilya fights two battles with two vastly different outcomes: the first triumphant, the second tragic. After claiming victory in a vicious battle against a Tartar horde, the bogatyr's encounter two warriors who are impossible to kill; pushed to retreat, Ilya and his men are transformed into stone.

Trajanje: oko 76 min.

Koncertmajstor: Miroslav Pavlović

Concertmaster: Miroslav Pavlović

Rajnhold Glijer (1875-1956) jedan je od predstavnika poslednje generacije ruskih kompozitora započela svoje stvaralaštvo pre Revolucije. Glijerovo stvaralaštvo može se okarakterisati kao izrazito romantično, naklonjeno velikim žanrovima - opere, baleta i simfonije, a sklonost ka istraživanju pojedinosti tembra velikog simfonijskog orkestra, kao i folklorne muzike sovjetskih naroda, obojila je njegova dela posebnom toplinom. Glijer je prepoznat najpre po delima iz svog koncertantnog opusa, prvenstveno po koncertima za hornu i harfu, a od tri dela iz simfonijskog žanra izdvaja se Treća simfonija nastala 1911. godine.

Simfonija br. 3 *Ilja Muromec* danas se smatra jednim od Glijerovih najboljih ostvarenja, ali se nažalost ne izvodi toliko često. Kompozicija je po formi programska simfonija. Poput opera A. Borodina i M. Musorgskog, ovo delo odaje priznanje bogatoj ruskoj prošlosti, čineći je još slikovitijom i uzbudljivijom kroz jedinstven spoj istorijskih i fiktivnih ličnosti. Protagonista Glijerovog dela je Ilja Muromec, najslavniji od mitskog viteškog bratstva bogatira; avanture ovog junaka navodno su inspirisane istinitom figurom iz 12. veka, vitezom i monahom Iljom Pečerskim, koji je nakon smrti kanonizovan u ruskoj pravoslavnoj crkvi. Karakteristična preplitanja istorijskih činjenica i bajkovitih ukrašavanja tipična su za složenu viševekovnu kazivačku tradiciju iz koje su priče o Ilji Muromecu potekle, a anahroni i eklektični duh legende o Muromecu ostao je očuvan i u programu Glijerove simfonije.

Kao vrsni operski kompozitor, Glijer je preneo princip narativnog toka koji oblikuje i pokreće muzički tok i u svoje simfonijsko stvaralaštvo. Simfonija je osmišljena sa namerom da se prikažu najvažniji trenuci iz Iljinog života, od pridruživanja bogatirskom bratstvu, preko značajnih pohoda i podviga, do slavne smrti ne samo Ilje, već i celog bogatirskog reda. Po svojoj narativnoj koncepciji, izabrani program odgovara tradicionalnom poretku stavova u simfonijskom ciklusu: prvi stav u sebi objedinjuje atmosferski uvod u arhaični svet kompozicije i ekspoziciju glavnog lika kao i osnovnih muzičkih motiva simfonije; drugi stav zanimljiv je kao transformacija tipično utopijske romantične pastoralne scene u svet prirode koja predstavlja opasnost, a ne utočište; treći stav je istovremeno plesni, skercozni i groteskni, a četvrti je burno i dramatično Finale, u kome priča o Ilji dostiže svoju nesrećnu kulminaciju. Muzika je u potpunosti posvećena – ali i ne i podređena - programu u maniru Hektora Berliozu i Riharda Štrausa, te delo obiluje brojnim efektima tonskog slikanja i lajtmotivima likova. Kratki i usamljeni zov horne predstavlja Iljinu herojsku prirodu, lik ostarelog Svjatogora okarakterisan je dostojanstvenim koralom koji izvodi grupa limenih duvačkih instrumenata, a prodorni usklici drvenih duvačkih instrumenata namenjeni su da prikažu Slavujev ubojiti zvižduk. Zlokobna šuma koju on nastanjuje oslikana je udaljenim zvukovima ptičjeg cvrkuta u flautama, oboama i hornama, i ciktavim hromatskim skalama gudačkog ansambla, kojima po karakteru odgovara i zlikovčev lajtmotiv, tiha i mračna melodija u kontrafagotu. Arhaična crkvena himna u deonici fagota i engleskog roga simbolizuje početak ovog epa, kao motiv dva hodočasnika koji Ilju upućuju na sudbinu junaka u prvom stavu, a istovremeno i njen kraj - njena ponovna pojava u finalnom stavu simfonije predstavlja dva nepobediva ratnika i neumitni nestanak Ilje i ostalih bogatira iz ruske istorije. Svečani epilog simfonije prigodno je zaokružuje kroz reminiscenciju najznačajnijih muzičkih tema, krećući se unatrag kao u prisećanju.

Ovom prilikom Beogradska filharmonija prvi put izvodi Glijerovu Simfoniju br.

Tisa Jukić*

Sledeći koncert Beogradske filharmonije je u petak, 9. marta 2018. godine u okviru ciklusa **Zemlja**, u Zaduzbini Ilije M. Kolarca, sa početkom u 20 časova.

Dirigent: **Mihail Jurovski**

Solista: **Fipip Savić**, kontrabas

V. A. Mocart: *Serenata notturna* K 239

J. B. Vanhal: Koncert za kontrabas i orkestar u De-duru

A. Dvoržak: Simfonija br. 9 (*Iz novog sveta*)

Poštovani pretplatnici, obavestavamo vas da će pred početak svakog koncerta Beogradske filharmonije, u 19:30 časova, u Muzičkoj galeriji Kolarca, muzikolog Maja Čolović-Vasić držati uvodno predavanje o delima koja su na programu te večeri.

Poštovani posetioци, molimo vas da isključite mobilne telefone i obavestavamo vas da je za vreme koncerata Beogradske filharmonije strogo zabranjeno fotografisanje i korišćenje uređaja za video ili audio snimanje. Želimo vam prijatno veče.

Dear visitors, please turn off your mobile phones; you are also kindly reminded that taking photographs and the use of video and audio recording devices is strictly forbidden during the concerts of the Belgrade Philharmonic. We wish you a nice evening.

*U sezoni 2017-18, Beogradska filharmonija pruža priliku odabranim mladim muzikolozima da pisanjem programskih komentara obogate svoju stručnu praksu.

Gabrijel Felc je šef-dirigent Beogradske filharmonije od sezone 2017/18. Od 2013. godine radi i kao generalni muzički direktor Dortmundske opere i šef-dirigent Dortmundske filharmonije. Nakon tri veoma uspešne godine, ugovor mu je obnovljen do 2023. godine. Posle Filharmonije Altenburg-Gere (2001–2005) i Štutgartske filharmonije (2004–2013), to je treći uzastopni put da obavlja funkciju šefa-dirigenta nekog nemačkog orkestra.

Neobičnim programima i uočljivim poboljšanjem umetničkog kvaliteta, uspeo je značajno da poveća posećenost koncerata svih ovih orkestara. Godine 2007, Fondacija Sergej Rahmanjiov je dodelila Gabrijelu Felcu i Štutgartskoj filharmoniji nagradu *Prix Rachmaninow* za interpretaciju ciklusa koncerata sa muzikom Rahmanjinova. Pored toga, Felc je bio glavni gostujući dirigent u Bazelskom pozorištu (2008–2013), gde je bio zaslužan za nekoliko operskih postavki, što je doprinelo tome da Bazelsko pozorište 2009. i 2010. godine bude proglašeno za Opersku kuću godine.

Gabrijel Felc rođen je 1971. godine u Berlinu. Od 1989. do 1994. godine, studirao je na Muzičkoj akademiji *Hans Ajzler* u Berlinu, na odsecima za dirigovanje i klavir. Nakon studija, postao je asistent Gerdu Albrehtu u Hamburškoj državnoj operi (1994–1995). Svoje prve angažmane dobio je u operi u Libeku (1995–1997) i pozorištu u Bremenu (1997–2001).

Gabrijel Felc je dirigovao vodećim orkestrima u Nemačkoj i inostranstvu, kao što su Drezdenski državni orkestar Saksonije, Simfonijski orkestar Bavarske radiotelevizije, Bavarski državni orkestar, Nemački simfonijski orkestar iz Berlina, Orkestar Koncerthausa iz Berlina, Orkestar Frankfurtske opere i muzeja, Državna kapela iz Vajmara, Orkestar Gircenih iz Kelna, Orkestar Nacionalnog teatra iz Manhajma, Bamberški simfoničari, Esenska filharmonija, simfonijski orkestri radiotelevizija iz Berlina, Kelna, Lajpciga, Hanovera i Sarbrikena, Nemački nacionalni omladinski orkestar, Simfonijski orkestar Bečkog radija, Danski nacionalni simfonijski orkestar, Bazelski simfonijski orkestar, Orkestar Flamanske opere u Antverpenu, Irski nacionalni simfonijski orkestar, Tajvanski nacionalni orkestar, Simfonijski orkestar iz Seula, Simfonijski orkestar iz Miluza, kao i Simfonijski orkestar iz Hangdžoua, Kineski nacionalni simfonijski orkestar i Pekinški simfonijski orkestar.

Godine 2017. Felc je prvi put nastupio u Boljsoj teatru u Moskvi u sklopu gostovanja sa berlinskom Komičnom operom i Mocartovom *Čarobnom frulom*. Iste godine je dirigovao i Tajvanskim nacionalnim orkestrom i Filharmonijom iz Hangdžoua, a kompletirao je i svoj ciklus snimaka simfonija Rahmanjinova sa Dortmundskom filharmonijom. U Beogradu je predvodio najveći koncert klasične muzike na otvorenom u istoriji Srbije u izvođenju Beogradske filharmonije, kome je prisustvovalo 25 000 ljudi.

Iz Felcovog repertoara za sezonu 2017/2018. izdvajaju se nove postavke Štrausove *Arabele*, *Evgenije Onjegin* Čajkovskog i baletska postavka Rahmanjinov/Čajkovski u Dortmundskoj operi, kao i koncerti Malerovih osam simfonija (uključujući snimanje CD-a) sa Dortmundskom filharmonijom. Kao šef-dirigent Beogradske filharmonije u tekućoj sezoni diriguje osam koncertnih programa.

Bogata diskografija Gabrijela Felca čini ga jednim od najistaknutijih dirigenata svoje generacije. Repertoar obuhvata velikane od Mocarta i Betovena preko Rahmanjinova, Elgara, Prokofjeva, Skrjabinina i Riharda Štrausa do Nonoa i Ligetija.

Felc je 2007. godine započeo snimanje svih Malerovih simfonija (za producentsku kuću *Dreyer-Gaido*) sa Štutgartskom filharmonijom. Ovaj ciklus je

izuzetno hvaljen od strane kritičara kao „najneobičniji i najkontroverzniji ciklus poslednjih godina“.

Snimak dela *Intolleranza* Luiđija Nonoa sa Bremenskom filharmonijom i horom Bremenske opere pod dirigentskom palicom Gabrijela Felca je u junu 2013. godine dobio nagradu *Diapason d'Or*. Blu rej disk sa delom *Belkis – kraljica od Sabe* Otorina Respigija je objavljen 2013. godine, a ovo ostvarenje predstavlja snimak prvog izvođenja tog dela nakon svetske premijere održane 1932. godine u milanskoj Skali. Televizijska produkcija dela *Aida na Rajni* donela je Felcu ogroman uspeh u celoj Evropi (uživo su je prenosile televizijske kuće *Swiss TV, 3Sat, RAI, ZDF*) i objavljena je na DVD-ju.

Poslednje Gabrijelovo izdanje je Simfonija br. 3 Sergeja Rahmanjinova (Ciklus Rahmanjinova) sa Dortmundskom filharmonijom (za diskografsku kuću *Dreyer-Gaido*).

Prvi snimak Gabrijela Felca sa Beogradskom filharmonijom biće Simfonija br. 3 Rajnholda Glijera.